

Reactie Trudie van Wattum op vragen m.b.t. motie natuurlijke oevers Wantij.

18 april 2020

Werf van Schouten 48, Dordrecht, Stadswerven Noord

0612428099

gvwbestel@xs4all.nl

OPMERKINGEN VOORAF.

Beperking tot het Wantij bij Stadswerven

Bij de beantwoording van de vragen beperk ik me tot Stadswerven. Ik heb geen vakinhoudelijke kennis over natuurlijke oevers of de natuur, maar heb als bewoner wel ideeën over en behoefte aan een minder versteende inrichting van mijn leefomgeving. Deze reactie gaat daarom ook niet alleen over groen/natuur/ecologie/biodiversiteit (hier na te noemen natuur) maar ook over woongenot.

Ik heb de vragen ruim opgevat en beperk me niet uitsluitend tot de oevers van het Wantij. Mogelijkheden voor natuur en woongenot zijn namelijk ook bij de gebouwen en openbare ruimtes aanpalend aan de oevers te vinden.

Wat kenmerkt Stadswerven.

Zoals in het Masterplan Stadswerven al duidelijk is, gaat het hier om een aan te leggen buurt met stedelijke centrumfuncties, met een hoge woningdichtheid. Daarbij is er van uitgegaan dat, net als in het centrum van Dordrecht nu het geval is, er een minimum aan natuur is. Een versteende buurt van gebouwen en wegen en een brug naar de stad.

Openbaar groen zal in Stadswerven Zuid bestaan uit wat bomen langs kades. Op Stadswerven Noord beperkt zich dit tot het (speel)plein op de Werf van de Biesbosch, ook wat bomen langs kades en het grotendeels betonnen! Wervenpark (als stukje Biesboschnatuur).

Er blijft zelfs nog minder openbare natuur over dan op de kaart is aangegeven. De Maasstraat, waarvan het in het bestemmingsplan 2016 nog de bedoeling was dat daar een bomenrij zou worden teruggeplant, blijft boomloos, in ieder geval volgens de tekeningen van OCW. Ook de hier nog ingetekende bomen tussen Villa Augustus en de Prins Hendrik Brug (PH brug) zijn inmiddels grotendeels gekapt. Een laatste gevecht loopt nog over het bosje vlak bij de PHBrug. Veel privé groen valt er evenmin te beleven. Afgezien van het feit dat er geen privé groen aan de straatzijde te vinden is, zijn veel tuinen grotendeels verhard aangelegd.

Is deze kijk op de wijk nog passend bij de tijd?

Een aantal centrumfuncties zal niet worden gerealiseerd, het te realiseren woningaantal fors is teruggebracht. De bouwactiviteiten weggedacht, is sprake is van een slaapwijk in plaats van een levendig centrum.

Wereldwijd wordt de impact van de aanwezigheid van het groeiend aantal mensen op de natuur en ons milieu duidelijk. Het klimaat verandert, ook Stadswerven zal bij voortdurend warme zomers last krijgen van b.v. hittestress.

Als reactie hierop zijn er steeds meer interessante ontwikkelingen gaande die op een andere koers duiden, "weg van de verstening terug naar de natuur". Bij de beantwoording van de vragen heb ik voorbeelden hiervan toegevoegd.

Het idee dat een buurt met centrumfunctie zonder natuur moet zijn is m.i. compleet achterhaald: natuur zorgt voor een beter woonklimaat en gezondheid, is beter voor de natuur en in tijden van klimaatverandering en terugloop van biodiversiteit een must.

VRAAG 1 WELKE MOGELIJKHEDEN ZIE JE VOOR BEHOUD EN VERSTERKING VAN GROEN/NATUUR/ECOLOGIE/BIODIVERSITEIT IN EN LANGS HET WANTIJ

Ik maak een rondje door Stadswerven, te beginnen bij het Lijnbaangebied op Stadswerven Zuid en eindigend bij de Punt op Stadswerven Noord.

a. Woongebouw met glazen wand/dove muur langs het Wantij

Dit woongebouw is ooit zo ontworpen om geluidhinder in de woningen van ivm indertijd aanwezige industriële activiteit op Stadswerven te beperken.

Erg fraai is de gekozen oplossing in mijn ogen niet, zoals in de toelichting bestemmingsplan 2006 wordt opgemerkt.

Voorstel

Nu deze industriële activiteit er niet meer is, zou dit woongebouw een aantrekkelijker aanzien kunnen worden gegeven door de gevel alsnog te openen en een verticale tuin aan te leggen en zo de natuur weer terug te brengen in het gebied.

b. De parkeergarage

De parkeergarage verdient m.i. een plaats in de top 5 van lelijkste gebouwen van Dordrecht. Het gebouw is een storend element langs de Wantijoever.

De indertijd aanwezige volwassen bomen op de kade die het gebouw enigszins hadden kunnen camoufleren zijn gekapt omdat naar ik begreep, deze de ventilatie in de garage zouden hinderen. De verlichting van de garage brandt dag en nacht, is erg schel is en wijkt af van de kleur van de verlichting in de omgeving. Mogelijk is het licht ook hinderlijk voor dieren.

Diverse partijen hebben de gemeente al suggesties gedaan om hier verandering in aan te brengen. B.v. door het licht niet continue te laten branden of een verticale tuin van de gevel te maken. Alle suggesties zijn tot nu toe afgewezen.

Via via hoorde ik dat er aan de kade nog bomen worden geplant. Het effect daarvan zal nog tientallen jaren heel beperkt zijn omdat het dan om relatief jonge bomen gaat.

Voorstel

Maak het gebouw aantrekkelijker voor mens en natuur: pas de verlichting van de parkeergarage aan door minder felle en anders gekleurde lampen, liefst alleen brandend als er iemand in de garage moet zijn (b.v. een kwartier na inchecken blijft het licht branden, daarna dooft het weer). Onttrek het gebouw aan het menselijk oog door te zorgen voor een zodanige begroeiing van de gevel dat dit het gebouw camoufleert en ook natuur terugbrengt in het gebied.

Voorbeelden

c. **Energieplein**

Het hoofdplein, de doorgaande fiets- en wandelroute en de pleinen links en rechts van de bioscoop zijn groenarm "ontworpen". Op een enkele boom na valt daar weinig natuur te beleven, het is één grote steenvlakte. Het zijn daarbij winderige plekken. Hier is erg veel loze ruimte, ondanks de geplante bomen doen de pleinen kaal aan; kinderen spelen vooral rondom de fontein.

Dat kan heel goed anders, zonder het stedelijke karakter van de "binnenstad" uit het oog te verliezen.

Voorstel

Leg aan beide zijden van de bioscoop een tiny forest (geregistreerd merk) aan. Dit kan ook zonder de rivieren volledig aan het zicht te onttrekken, en er is genoeg ruimte om langs de oever toch een wandelpad te hebben. Betrek buurtbewoners/jongeren bij aanleg en onderhoud.

Maak een groen ontwerp voor het hoofdplein en de doorgaande fiets- en wandelroutes. Denk daarbij ook aan gebruiksmogelijkheden voor anderen dan kinderen.

Voorbeelden

d. Van Villa Augustus naar Prins Hendrikbrug

Dit betreft de oevers van het Vlij en het Wantij.

Hier is de oorspronkelijke (wilde, aangewaide) begroeiing vrijwel helemaal weggehaald, wat leidt tot een weliswaar strak aangeharkt gebeuren, maar waar ook verder weinig natuur meer aan te beleven valt.

Voorstel

Verhoog de natuur- en belevingswaarde door toe te staan dat langs de oevers weer ruigten ontstaan. Of zet de oever om in natuurlijke oever.

Trek het beoogde wandelpad niet helemaal tot de PHbrug door, maar gebruik voor het laatste deel van de route de wandelpaden op Schaerweide of bij Villa Augustus of maak een verhoogd liggend wandelpad. De projectontwikkelaar voor het Transformatiegebouw geeft op zijn website ook aan voor de herontwikkeling een "groenplan" na te streven, wellicht valt hier een combinatie te maken. Behoud en versterking groen nabij Pr Hendrikbrug, zie bezwaarschrift Stichting Het Wantij. Voor bewoners en anderen is een vissteiger of andere mogelijkheid om bij het water te komen bij Schaerweide wellicht aantrekkelijk.

Voorbeelden

Rotterdam heeft een heel project lopen voor natuurlijke oevers waarbij natuur en recreatie worden gecombineerd: de rivier als getijdenpark. <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/getijdenpark/>

e. **Maasstraat, Biesboschhal en Zuidelijke insteekhaven**

Stadswerven Noord zal in de huidige plannen weinig tot geen openbaar groen krijgen. De eerder aanwezige bomen langs de Maasstraat, op de Punt, en bij de bedrijfshal en woning op de hoek van de Maasstraat bij de PHbrug zijn inmiddels allen geroid.

Daar komt maar heel weinig van terug. In de Maasstraat komen mogelijk geen bomen, de kades van de zuidelijke insteekhaven worden volledig versteend. volgens schetsen van OCW (zie verkoopwebsite The Yard Stadswerven).

Voorstel

Garandeer inpassing van bomen langs de Maasstraat.

Zorg voor natuur langs de oevers vanaf de PH brug naar de Biesboschhal toe, b.v. door de aanleg van een natuurlijkvriendelijke oever met verhoogd wandelpad. (zie voorbeeld Rotterdam).

Zorg voor natuurlijke oevers en/of behoud van ruigten langs de Zuidelijke Insteekhaven, plaats bankjes boven op de kades, i.p.v. de stenen trappen.

Bij vrees voor afkalven van oevers: het Hoogremradschap Schieland heeft hier een aanpak voor ontwikkeld.

f. Landtong bij Biesboschhal

In het allereerste bestemmingsplan Stadswerven was het de opzet dit gebied groen te houden, en eventueel een horecafunctie toe te staan (biercafé).

Gaandeweg is het plan ontstaan voor een hoge bebouwingsdichtheid. Inmiddels is dit door externe omstandigheden niet meer mogelijk (zie reactie op zienswijzen tegen ontwerp bestemmingsplan Stadswerven 2019).

Zoals ook in de zienswijzen is aangegeven verdwijnt met woningbouw het laatste volwassen stukje natuur in Stadswerven.

Voorstel

Behoud de natuur en bomen op de landtong. Zie af van woningbouw of de oorspronkelijke horecafunctie. Zoek elders compensatie voor de 7 nog te realiseren woningen.

Voorbeelden

Als er toch per se gebouwd moet worden: b.v. woningen half in het water met een smal toegangspad achterlangs, of één appartementengebouw vlak bij de Biesboschhal, verder in tact laten van de begroeiing.

g. De Punt

De kade van het Wantij is tot de Punt al volledig verhard. Spontane begroeiing werd tot nu toe verwijderd.

Bedoeling is dat hier rondom de brug een leefplein wordt aangelegd. Wat ik begrijp wordt dit opnieuw een volledig verhard plein.

Daarbij heeft een kunstenaar bedacht hier een giga beeld "Hanneke van Dordt" te plaatsen, in een betonnen bak, precies op de plek van een mooie ruigte die onder invloed van eb en vloed staat (wilgenbosje). In de oorspronkelijke plannen zou dit wilgenbosje juist behouden blijven.

Voorstel

Sta toe dat kades verruigen.

Maak een groen stadsplein, vermijdt zoveel mogelijk verharding, zet het standbeeld voor het wilgenbosje of op palen er in maar laat dit gebied verder met rust.

Dit is het gebied dat nu al veel verblijfsrecreanten trekt: wandelaars, mensen die samen of alleen even op het gras of langs de oevers zitten, picknicken of vissen.

Pas daar de natuur en voorzieningen op aan.

Voorbeelden

h. Tuinen bewoners

Veel bewoners van Stadswerven hebben hun tuinen vrijwel volledig verhard, roofhuisdieren lopen vrij rond en bewoners spreken vol trots over elke gevangen muis, rat, konijn en vogel. Een enkeling vraagt zich nog af waar al die vogels toch blijven, en vervolgens waarom hun schaarse planten in de tuin zoveel geplaagd worden door insecten. Ook op dit gebied valt dus nog veel te winnen.

Voorstel

Een suggestie die ik op internet vond is de volgende: stel een facetbestemmingsplan vast waarbij huidige en toekomstige bewoners maximaal een bepaald percentage van hun tuinen mogen verhard. Met de huidige technieken is het vrij eenvoudig dit te controleren. Wie zich aan de regels houdt betaalt b.v. minder ozb, of rioolrecht.

Stel een pakket borders voor kleine tuinen van Nederlandse flora samen en biedt dit tegen kostendekkend tarief aan. Er zijn bedrijven die dit aan het ontwikkelen zijn.

2. WELKE MOGELIJKHEDEN EN WELKE BELEMNERINGEN ZIE JE M.B.T. WONINGBOUW LANGS VERSCHILLENDE DELEN VAN HET WANTIJ

Het is toch hopelijk een retorische vraag?

Mogelijkheden zijn er genoeg te vinden, kijk eens op internet of schrijf een ontwerpwedstrijd uit en spreek de creativiteit van stedenbouwkundige, architecten, landschaps- en natuurkundigen aan.

Eigenlijk zie ik geen belemmeringen, ook als je hele hoge aantallen woningen wilt realiseren met b.v. nog meer flats dan nu al voorzien, kun je dat doen naast een natuurlijke oever of in het groen. Maar belemmeringen zijn er zoveel als je zelf wilt opwerpen. Zie de reactie op de zienswijze landtong. Of de reactie van bewoners in de omgeving van het te ontwikkelen natuurgebied NDB (b.v. de vrees voor muggenoverlast bij vernatting).

Het vergt enige moed en waarschijnlijk geld om richting ontwikkelaars te zeggen dat wat je vanaf nu wilt voor het gebied, met aanleg natuurvriendelijke oevers, groene gebouwen en zoveel mogelijk behoud van wat er is, en een forse rem komt op de verstening van het gebied.

Gebouwen kun je ook groener maken dan tot nu toe ontworpen is, met b.v. verticale tuinen, al dan niet gedeelde terrassen met horizontale tuinen etc.

3. WELKE ONTWIKKELINGEN M.B.T. RECREATIE ZIJN MOGELIJK/WENSELIJK IN/LANGS HET GEHELE WANTIJ

4. WELKE ANDERE PUNTEN ZIJN VAN BELANG VOOR GEWENSTE ONTWIKKELINGEN IN HET GEBIED?

In de eerdere antwoorden ben ik hier al enigszins op ingegaan. Ik heb daar op het moment niet zoveel aan toe te voegen.